

Jeg skammer meg

Altfor mange menn slipper å stå til ansvar for overgrep de utfører, skriver Atle Dyregrov. Sommeren 2007 hang denne advarselen i Rådhusgaten i Oslo. FOTO: MORTEN HOLM/SCANPIX

ATLE DYREGROV - psykolog, dr. philos leder, Senter for Krisepsykologi

Oppdatert: 16.06.09 kl. 16:53 Publisert: 14.06.09 kl. 23:43

VOLDTEKT. Jeg skammer meg over å være mann. Jeg har sett hvilke ødeleggelser seksuelle overgrep og voldtekt påfører jenter og kvinner.

Ødelagt fremtid. Siden 1980-tallet har jeg som psykolog hjulpet jenter som har opplevd seksuelle overgrep og svært mange kvinner som har opplevd voldtekt. Jeg har møtt små og større barn som har blitt utsatt for seksuelle overgrep fra fedre, onkler, bestefedre, venner av familien og fremmede. Jeg har møtt unge jenter som er voldtatt av jevnaldrende gutter på ungdomsskolen. Jeg har møtt jenter som på groveste vis har blitt voldtatt på videregående skole. Jeg har møtt kvinner som har fått sine studier ødelagt av menn som bruker vold til å presse seg til sex. Jeg har hørt de forferdeligste historier om menn som gjennom sex, makt og vold ødelegger deler av deres fremtid.

Dypt i sjelen.

Jeg skammer meg fordi jeg ser hvilke ødeleggelser det gir dypt inn i sjelen. Så mange av dem som opplever disse angrepene sliter i årevis, den minste påminnelse kan aktivere frykten, de kan ha vanskelig for nærhet og seksualitet, og de kan ha de forferdeligste minner som stadig kommer tilbake og plager dem. De sover dårlig, er alltid på vakt, bruker svært mye energi på å fungere i hverdagen og mange får en redusert livskvalitet livet ut. For mange er deres fremtid for alltid omdefinert.

Ikke bli trodd.

Jeg skammer meg over å leve i et land der så mange av de fortvilede ofrene jeg møter opplever at de ikke blir trodd. Det er påstand mot påstand, sier politiet. Jentene får vite at saken er henlagt fordi politijuristen ikke tror at de vil vinne frem i retten, om noen husker på å fortelle dem det. Jeg skammer meg på vegne av de mange menn som med sine forkvaklede holdninger snakker om kvinner som om de bare var sexobjekter. Jeg skammer meg over at så mange av mine brødre lar sitt begjær og sine behov for dominans gå ut over uskyldige jenter og kvinner.

Henlegger saker.

Jeg skammer meg fordi vi henlegger sakene fordi det er påstand mot påstand, når vi som møter kvinnene som terapeuter ser bruddene de opplever i livslinjen. Om det ikke gjelder alle, så gjelder det de fleste; fra å være vanlige jenter og kvinner blir livet fylt med angst og deres funksjon betydelig svekket. Burde ikke dette veie tungt for å underbygge at det jentene og kvinnene forteller er sant og ikke bare en «påstand»?

Ingen vil ha et ødelagt liv for moro skyld og vi kan ikke ha et samfunn som bare lar kvinner som er mørbanket bli trodd. Redsel gjør at svært mange kvinner ikke tør å kjempe mot – vi har faktisk et faguttrykk som betegner dette; rape induced paralysis.

Total fornedrelse.

Jeg skammer meg over de feiginger som slipper stoffer i drinken til kvinner for så kynisk å utnytte dem når de er neddøpet og som til og med kan videofilme dette og legge det ut på nettet for å gjøre fornedrelsen total. Jeg skammer meg over alt dette og mer til.

Jeg skammer meg fordi vårt rettssystem ikke beskytter kvinner mer enn det gjør og jeg mistenker at foreldede holdninger til kvinner fremdeles gjennomsyrrer systemet i mange ledd. De psykiske plagene som følger i voldtekts og de seksuelle overgrepene kjølvann er også fakta. Selv om det tid om annen forekommer at kvinner ubegrunnet anklager menn for voldtekt, er det de mange henleggelse som burde bekymre oss.

Jeg skammer meg over at kvinner som er tøffe nok til å gå til politiet å anmelde, og jeg vet hva det koster dem, ikke blir trodd, men må oppleve et nytt traume når sakene henlegges. Jeg skammer meg over alle de lovnadene jeg har hørt fra politikere og andre gjennom årene om hvordan voldtekt skal tas mer alvorlig og så skjer det ingenting.

Forkvaklet seksualitet.

Jeg skammer meg over at vi i den norske skolen ikke kan make å formidle holdninger til jenter og kvinner som gir respekt. Jeg skammer meg over at vi foreldre ikke har maktet å stanse den grobunn som gutters kvinnefiendtlige holdninger har i deres kultur.

Jeg skjemmes over at vi som foreldre ikke sterkere klarer å formidle andre verdsett og for at så mange fedre er dårlige rollemodeller for sine gutter i sin behandling av kvinner i hverdagen. Jeg skammer meg over den forkvaklede seksualitet som menn må ty til når de med makt tilfredsstiller sine behov enten det er seksualitet, ønske om å dominere eller vold som driver dem til sine handlinger.

Tør å kjempe.

Men, jeg er stolt over de kvinner som på tross av alle odds og henleggelse tør å anmelde, som tør å kjempe og som våger å konfrontere og bekjempe den angst og frykt som har fått sete i dem. Jeg er stolt av de menn som nå tar et oppgjør med de mannlige holdningene og vil endre på dette. Jeg vil bli stolt av de politikere og jurister som tør å la vakre ord bli til handling slik at flere kvinner kan oppleve å bli hørt, forstått og få rettferdighet i vårt rettsvesen.

I dag er det altfor mange menn som slipper å stå til ansvar for de overgrep de utfører og som får leve uvitende om de livslange plager de påfører sine ofre.